

Overgave en distantie

Kan een chirurg zijn eigen vrouw opereren? Is het mogelijk met de onderzoekende blik van de medicus te kijken naar de vrouw die je bekoort? En heel klinisch het lancet te hanteren in het lichaam dat hij daarvóór nog omarmde? Ik stel deze vraag om de spanning op te roepen die er bestaat tussen overgave en distantie. Geliefden die elkaar omarmen geven zich over aan een reserveloze beleving van hun liefde. Een dokter, psychiater of maatschappelijk werker probeert vanuit een kritische distantie heel objectief te kijken naar zijn patiënt of cliënt.

Deze spanning tussen overgave en beleving enerzijds en objectieve distantie anderzijds speelt in het geloof een grote rol. Het kan in je hart leven dat God je roept om Hem als zendeling of voorganger te dienen. Overgave aan de roep die je hoort kan je vleugels geven die je boven vragen en problemen doen uitstijgen. Maar een roeping is alleen geestelijk gezond als de geroepene het ook aandurft om heel kritisch naar zijn roepingsgevoelens te kijken. De Geest van God en onze eigen menselijke geest zijn in ons hart soms nauwelijks uit elkaar te houden. Eerlijke confrontatie met jezelf en nuchtere analyse van gevoelens en motieven kunnen dan verhelderend werken. Dat is doorgaans geen leuke bezigheid. Sommigen zullen het misschien niet geestelijk vinden. Maar het werkt wel heilzaam.

Ook in het lidmaatschap van een geloofsgemeenschap speelt de spanning tussen overgave en distantie. Ik herinner mij uit mijn studententijd een ontmoeting tussen baptisten-studenten en studenten uit een pinksterbeweging. Toen we na afloop als baptisten weer onder elkaar waren, sprak één: -Baptist, dat is -∅ Het werd gezegd om na alles weer even zeker van onszelf te zijn. Dat heb je soms nodig. Iedereen had door welk spelletje we speelden. Want gelukkig werd er toen gelachen en niet geapplaudisseerd. Het is onmogelijk om lid van een gemeente te zijn zonder van die gemeente te houden en je er in overgave mee te identificeren. Het is geestelijk ongezond om in een gemeente jarenlang slechts als gast of bezoeker aanwezig te zijn. Je moet er bij willen horen en mee willen doen. Aan de andere kant moet je tegelijkertijd heel nuchter durven kijken naar de geloofsgemeenschap waarvan je lid bent. Baptist is -∅ niet! We hebben als baptisten onze sterke en zwakke kanten, onze eenzijdigheden, onze traditie, de zaken waar we met elkaar niet uitkomen, enz., enz.

Een arts kan degene van wie hij/zij houdt laten inschrijven in de praktijk van een collega. Aan het ziekbed van de geliefde kan hij/zij het zich dan permitteren om alleen de hand vast te houden en troostende woorden te spreken. In het geloof is de spanning tussen liefdevolle overgave en objectieve distantie zo niet op te lossen! Ze is zelfs in het geheel niet op te lossen! We moeten er in willen leven. Dat heeft te maken met de aard van het evangelie. God kent ons in alle nuchterheid tot in de verste uithoeken van ons hart. En dit objectieve zien en kennen is bij Hem tegelijk ook liefhebben. Zo mogen en moeten we ook onze gemeenschap liefhebben en kennen.

Olof de Vries